

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

III. ÚS 338/2013-26

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 15. januára 2014 v senáte zloženom z predsedu Jána Auxta a zo sudcov Ľubomíra Dobríka a Rudolfa Tkáčika prerokoval sťažnosť Š. K., zastúpeného advokátom JUDr. Milošom Papcunom, Vajanského 5270/1A, Piešťany, vo veci namietaného porušenia jeho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov zaručeného čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky postupom Okresného súdu Piešťany v konaní vedenom pod sp. zn. 4 C 30/2008 a takto

r o z h o d o l :

1. Základné právo Š. K. na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky postupom Okresného súdu Piešťany v konaní vedenom pod sp. zn. 4 C 30/2008 p o r u š e n é b o l o .

2. Okresnému súdu Piešťany p r i k a z u j e v konaní vedenom pod sp. zn. 4 C 30/2008 konať bez zbytočných prietahov.

3. Š. K. p r i z n á v a finančné zadosťučinenie v sume 1 500 € (slovom tisícpäťsto eur), ktoré je Okresný súd Piešťany p o v i n n ý vyplatiť mu do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia.

4. Okresný súd Piešťany je povinný uhradiť Š. K. trovy konania v sume 275,94 € (slovom dvestosedemdesiatpäť eur a deväťdesiatštyri centov) na účet jeho právneho zástupcu JUDr. Miloša Papcuna, Advokátska kancelária, Vajanského 5270/1A, Piešťany, do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 18. marca 2013 doručená sťažnosť Š. K. (ďalej len „sťažovateľ“), vo veci namietaného porušenia jeho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov zaručeného čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) postupom Okresného súdu Piešťany (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 4 C 30/2008.

1. Sťažovateľ v odôvodnení svojej sťažnosti uviedol, že 25. augusta 2005 podal na Okresnom súde Trnava návrh na zaplatenie 1 060,96 € s príslušenstvom proti L. A. a D. A. Žalobný návrh bol založený na tvrdení, že odporcovia ako spoloční nájomcovia bytu nachádzajúceho sa v bytovom dome, ktorý je vo vlastníctve sťažovateľa, neplatili riadne nájomné v období od júla 2002 do júla 2005. Vec bola spočiatku vedená pod sp. zn. 27 Ro 271/2005.

Okresný súd Trnava vydal 17. mája 2006 platobný rozkaz, proti ktorému však právny zástupca odporcov doručil 14. júla 2006 odpor. Následne bola veci pridelená sp. zn. 29 C 90/2006.

Sťažovateľ ďalej uvádza, že 1. januára 2008 „došlo k prechodu výkonu súdnictva z odovzdávajúceho Okresného súdu Trnava na nadobúdajúci Okresný súd Piešťany so všetkými právnymi a ústavnoprávnymi dôsledkami vrátane plnej zodpovednosti za zbytočné prietahy v konaní“. Na okresnom súde bola veci pridelená sp. zn. 4 C 30/2008.

Predmetom žalovaného konania „je skutočnosť, že sťažovateľ je vlastníkom bytového domu súpisné čís. ..., postaveného na parc. č. ..., č. orientačné ... V bytovom dome sú štyri

bytové jednotky, ktoré obývajú, resp. obývali nájomníci na základe kogentného pridelovacieho systému vyplývajúceho zo zákona. Na nájomníkov sa vzťahovalo regulované nájomné... Odporcom 1. a 2. tým, že nerešpektovali právne predpisy určujúce regulovaného nájomného vznikol dlh na nájomnom vo výške 1 060,95 €... Sťažovateľ dňa 03.10.2007 doručil súdu rozšírenie návrhu o nedoplatok na nájomnom za obdobie od augusta 2005 do júla 2007 a navrhol zaplatiť istinu predstavujúcu 1 884,62 €... Okresný súd Piešťany Uznesením sp. zn. 4C/30/2008-85 zo dňa 07.03.2012 pripustil zmenu návrhu...“.

Sťažovateľ kritizoval, že „od začatia konania... ku dňu podania tejto ústavnej sťažnosti prešlo úctihodných 7... rokov a 7 (mesiacov) a súd doposiaľ právoplatne nerozhodol, čo je z ústavného hľadiska neakceptovateľné“. Pritom „ide o vec, ktorá patrí po právnej a skutkovej stránke do štandardnej rozhodovacej agendy všeobecného súdnictva a existuje k nej stabilizovaná judikatúra všeobecných súdov. ESLP zdôrazňuje aj stupeň starostlivosti, ktorý je potrebný venovať jednotlivému konaniu, ktorý závisí aj od významu, ktorý je pre sťažovateľa podstatný – ochrana vlastníckeho práva ako základného ľudského práva..., ktoré sťažovateľ nezneužíval na újmu práv iných – nájomcov, rešpektoval ich zákonom chránené nájomné právo. Pri určovaní výšky regulovaného nájomného postupoval podľa platných všeobecne záväzných noriem... Sťažovateľ ani odporca 1. a 2. nevykonali žiadne manipulačné, resp. obštrukčné úkony, ktorými by mali prispieť k zbytočným prieťahom v konaní... okresný súd bol v určitých obdobiach nečinný, pričom plynulému postupu nebránili žiadne zákonné prekážky.“.

2. Ústavný súd uznesením č. k. III. ÚS 338/2013-8 z 18. júla 2013 prijal podľa § 25 ods. 3 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) sťažnosť sťažovateľa na ďalšie konanie.

3. Následne, 16. septembra 2013 vyzval ústavný súd okresný súd prostredníctvom jeho predsedníčky na vyjadrenie sa k vecnej stránke prijatej sťažnosti, zaslanie relevantného súdneho spisu a na oznámenie, či súhlasí s upustením od ústneho pojednávania o prijatej sťažnosti.

5. Okresný súd doručil ústavnému súdu svoje vyjadrenie spolu s požadovaným súdnym spisom 16. decembra 2013. Vyslovil súhlas s upustením od ústneho pojednávania o prijatej sťažnosti a predložil takýto chronologicky usporiadaný prehľad procesných úkonov v namietanej veci:

„- dňa 25.8.2005 bol Okresnému súdu Trnava doručený návrh sťažovateľa o zaplatenie sumy 1.060,96 eur (pôvodne 31.962,60 Sk) s príslušenstvom, pričom vec bola zapísaná do registra Ro sudkyňi JUDr. Miroslavy Malárikovej,

- 23.1.2006 súd sťažovateľa vyzval na zaplatenie súdneho poplatku z návrhu, ktorý uhradil 13.2.2006,

- dňa 17.5.2006 bol vo veci vydaný platobný rozkaz, ktorý bol odporcom doručený 1.7.2006,

- odporcovia podaním doručeným súdu 14.7.2006 podali odpor, pričom s podaním uhradili súdny poplatok za odpor,

- dňa 26.7.2006 bola vec prevedená do registra C sudcovi Mgr. Vladimírovi Zimányimu,

- dňa 20.9.2006 dal vyšší súdny úradník doručiť odpor právnemu zástupcovi sťažovateľa na vyjadrenie, ktoré bolo súdu doručené 8.11.2006,

- dňa 20.11.2006 bol do spisu vyhotovený záznam zo zistenia vyššieho súdneho úradníka, že odporca v 1. rade zomrel dňa 2.11.2006 a vedie sa po ňom dedičské konanie pod sp. zn. 20D/2620/2006, pričom z matričného úradu bol vyžiadaný úmrtný list, ktorý bol súdu doručený 13.12.2006,

- podaním doručeným súdu 12.7.2007 oznámil právny zástupca sťažovateľa, že odporca v 1. rade zomrel a odporkyňa v 2. rade listom zo dňa 27.4.2007 vypovedala nájom bytu, čím sa stala bezpredmetná jej žaloba o neplatnosť výpovede nájmu a o určenie nájmu bytu, ktorá bola súčasťou odporu,

- dňa 3.10.2007 doručil právny zástupca sťažovateľa rozšírenie návrhu, kde bol ako odporca v 1. rade označený už zomrelý účastník,

- dňa 11.12.2007 vyšší súdny úradník predložil spis kancelárii z dôvodu zabezpečenia prechodu výkonu súdnictva na znovuobnovený Okresný súd Piešťany,

- po 1.1.2008 zostala vec pridelená sudcovi Mgr. Zimányimu, nakoľko ten prešiel z Okresného súdu Trnava na Okresný súd Piešťany,

- 28.2.2008 doručil nový právny zástupca sťažovateľa výzvu na konanie,
- 26.3.2009 sudca vyzval sťažovateľa na doloženie vypovedania predchádzajúcej plnej moci a súčasne vyzval právneho zástupcu odporkyne na oznámenie, či bolo ukončené dedičské konanie po zomrelom odporcovi v 1. rade,
- dňa 12.6.2009 právny zástupca sťažovateľa predložil súdu dedičské rozhodnutie po zomrelom odporcovi v 1. rade,
- dňa 31.7.2009 súd urgoval od sťažovateľa oznámenie, či došlo k ukončeniu predchádzajúceho právneho zastúpenia, ktoré oznámenie sťažovateľ súdu doručil 19.8.2009,
- z dôvodu viac ako 6 týždňovej práceneschopnosti zákonného sudcu Mgr. Zimányiho bola daná právna vec dňa 18.9.2009 pridelená sudkyňi JUDr. Vladimíre Slobodovej, pričom po ukončení práceneschopnosti bola vec dňa 20.11.2009 opätovne vrátená sudcovi Mgr. Zimányimu,
- dňa 2.9.2009 doručil sťažovateľ žiadosť o konanie vo veci,
- dňa 9.12.2009 doručil právny zástupca odporkyne oznámenie o vypovedaní plnomocenstva,
- z dôvodu dočasného pridelenia zákonného sudcu Mgr. Zimányiho od 1.9.2010 na Krajský súd v Trnave bola daná vec pridelená sudkyňi Mgr. Andrei Hadnagyovej, pričom po vrátení zákonného sudcu na tunajší súd mu bola daná právna vec opätovne dňa 2.5.2011 pridelená,
- dňa 7.3.2012 vyššia súdna úradníčka rozhodla o pripustení zmeny návrhu a o jeho čiastočnom zamietnutí, pričom uznesenie nadobudlo právoplatnosť dňa 29.3.2012,
- dňa 25.1.2013 vyzval sudca odporkyňu na predloženie výpovede z nájmu, návrh s prílohami zaslal právnym nástupcom zomrelého odporcu v 1. rade a vo veci vytýčil termín pojednávania na 6.3.2013, o odročenie ktorého požiadal nový právny zástupca odporcov z dôvodu vopred plánovanej dovolenky,
- pojednávanie 6.3.2013 bolo odročené na 3.4.2013, o odročenie ktorého opätovne požiadal právny zástupca odporcov z dôvodu kolízie pojednávaní ako aj pre neprítomnosť odporcov na území SR v danom termíne,
- účastníkom bolo oznámené, že pojednávanie bude odročené na 17.4.2013, kde súd vykonal dokazovanie a pojednávanie odročil na 7.5.2013 za účelom vyhlásenia rozsudku,

- dňa 7.5.2013 bol vo veci verejne vyhlásený rozsudok, ktorý bol po vyhlásení doručený prítomným právnym zástupcom účastníkov,
- dňa 24.5.2013 právny zástupca sťažovateľa voči rozsudku podal odvolanie, ktoré bolo úpravou z 11.6.2013 doručené protistrane,
- 27.6.2013 bol spis predložený odvolaciemu súdu na rozhodnutie o odvolaní, kde bol doručený 28.6.2013,
- dňa 1.8.2013 vyšší súdny úradník pripravil spis na rozhodnutie o odvolaní, pričom dal doručiť aj vyjadrenie odporcov k odvolaniu právnemu zástupcovi sťažovateľa. “

Okresný súd ďalej vo svojom vyjadrení zhodnotil, že v predmetnej veci „ide o spor o zaplatenie nedoplatku na nájomnom z dôvodu zvýšenia cien nájmu s odkazom na opatrenia Ministerstva financií, ktorým sa určuje rozsah tovaru regulovanými cenami... V konaní existovala prekážka postupu súdu podľa § 107 a nasl. O. s. p., nakoľko odporca v I. rade v priebehu konania zomrel, a to dňa 2.11.2006, pričom dedičské konanie po ňom bolo právoplatne skončené osvedčením o dedičstve, ktoré nadobudlo právoplatnosť dňa 1.8.2007. Zo strany sťažovateľa si dovoľujem poukázať, že na výzvu súdu doručenú mu 1.6.2009 ohľadom doloženia vypovedania plnej moci predchádzajúceho právneho zástupcu, reagoval až na urgenciu 19.8.2009. Zo strany súdu došlo k prieťahom v konaní od obdobia prechodu výkonu súdnictva z Okresného súdu Trnava na Okresný súd Piešťany, teda od 1.1.2008 do rozhodnutia o rozšírení návrhu, resp. do vytýčenia prvého pojednávania, pričom nekonanie vo veci bolo spôsobené existenciou systémových nedostatkov v oblasti výkonu spravodlivosti vo vzťahu k dlhodobému nedostatočnému obsadeniu tunajšieho súdu väčším počtom sudcov, ktoré vedenie súdu či konajúci sudca nemôžu ovplyvniť nástrojmi, ktorými by sami disponovali na vyriešenie tzv. objektívnych okolností prieťahov. Okrem toho musel byť daný spis dva krát náhodným výberom pridelený inému sudcovi, a to prvý krát z dôvodu, že zákonný sudca bol v roku 2009 viac ako 6 týždňov práceneschopný, pričom spis mu bol po dvoch mesiacoch opätovne vrátený pre ukončenie práceneschopnosti, a druhý krát pre dočasné pridelenie zákonného sudcu na Krajský súd v Trnave, pričom spis mu bol po 8 mesiacoch vrátený. Sudkyne, ktoré mali spis dočasne pridelený v konaní nestihli vykonať žiadne úkony z dôvodu, že ich senáty v tom čase boli mimoriadne zaťažené, pričom všetky pridelené veci museli postupne naštudovať.

V danom prípade vznikli zbytočné prietahy v konaní, avšak spôsobené objektívnymi okolnosťami. V súčasnosti je vo veci rozhodnuté prvostupňovým súdom a vec bola predložená odvolaciemu súdu na rozhodnutie o odvolaní.“

6. Ústavný súd 19. decembra 2013 zaslal vyjadrenie okresného súdu právnenému zástupcovi sťažovateľa s možnosťou zaujať k nemu stanovisko a so žiadosťou o vyjadrenie sa k otázke možného upustenia od ústneho pojednávania vo veci.

7. Sťažovateľ prostredníctvom svojho právneho zástupcu doručil 7. januára 2014 ústavnému súdu súhlas s upustením od ústneho pojednávania vo veci. K vecnej stránke vyjadrenia okresného súdu nezaujal žiadne stanovisko.

8. Keďže účastníci konania vyjadrili súhlas s upustením od ústneho pojednávania, ústavný súd podľa § 30 ods. 2 zákona o ústavnom súde upustil v danej veci od ústneho pojednávania, pretože po oboznámení sa so stanoviskami účastníkov konania k opodstatnenosti sťažnosti dospel k názoru, že od tohto pojednávania nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci.

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 48 ods. 2 ústavy každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prietahov a v jeho prítomnosti a aby sa mohol vyjadriť ku všetkým vykonávaným dôkazom...

Ústavný súd si pri výklade „práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov“ garantovaného v čl. 48 ods. 2 ústavy osvojil judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) k čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd,

pokiaľ ide o „právo na prejednanie veci v primeranej lehote“, preto v obsahu týchto práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (napr. II. ÚS 55/98, I. ÚS 132/03).

Účelom práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia štátneho orgánu. Samotným prerokovaním veci na štátnom orgáne sa právna neistota osoby v zásade neodstráni. Až právoplatným rozhodnutím sa vytvára právna istota. Preto pre splnenie ústavného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy nestačí, aby štátny orgán vec prerokoval (III. ÚS 154/06, I. ÚS 76/03). Základnou povinnosťou súdu a sudcu je zabezpečiť taký procesný postup v súdnom konaní, ktorý čo najskôr odstráni stav právnej neistoty.

Judikatúra ústavného súdu sa ustálila v tom, že otázka, či v konkrétnom prípade bolo alebo nebolo porušené základné právo na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, sa skúma vždy s ohľadom na konkrétne okolnosti každého jednotlivého prípadu, a to najmä podľa týchto troch základných kritérií: zložitost' veci, správanie účastníka konania a postup žalovaného súdu (napr. I. ÚS 41/02). V súlade s judikatúrou ESĽP ústavný súd prihliada aj na predmet sporu (povahu veci) v posudzovanom konaní a jeho význam pre sťažovateľa (napr. I. ÚS 19/00, I. ÚS 54/02, II. ÚS 32/02). Podľa rovnakých kritérií postupoval aj v danom prípade.

1. Základnými kritériami pre hodnotenie veci ako zložitej je skutkový stav veci a platná právna úprava relevantná pre rozhodnutie o veci (II. ÚS 26/95). Okresný súd v označenom konaní materiálne rozsudzoval spor o výšku nájomného. Podľa názoru ústavného súdu predmet konania nevyvolával žiadnu právnu náročnosť veci. Rovnaký záver platí aj vo vzťahu ku skutkovej stránke sporu. V procese ustáľovania skutkového stavu potrebného na rozhodnutie vo veci samej nevyvstali žiadne prekážky determinujúce náročnosť dokazovania. Dosvedčuje to napokon i z vyžiadaného súdneho spisu preukázaná skutočnosť, že na rozhodnutie vo veci postačovalo jedno pojednávanie (17. apríla 2013).

2. Pri posudzovaní druhého kritéria hodnotenia prípadných zbytočných prietáhov v konaní dospel po preskúmaní vyžiadaného súdneho spisu ústavný súd dospel k záveru, že sťažovateľ nijako zásadne neprispel k predĺženiu žalovaného konania. Ústavný súd zhodne

s okresným súdom zistil, že na výzvu doručenú sťažovateľovi 1. júna 2009 tento nezareagoval v súdom určenej desaťdňovej lehote, ale na základe následnej urgencyie až 21. septembra 2009. Vzhľadom na celkovú dĺžku posudzovaného konania, ako aj na ojedinelosť popísanej nesúčinnosti sťažovateľa považuje ústavný súd príspevok uvedeného omeškania k predĺženiu konania za nepatrný.

3. Postup okresného súdu ako tretie kritérium pri posúdení porušenia práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov zhodnotil ústavný súd ako postup, ktorý vykazoval zbytočné prietahy.

Už v počiatočnej fáze konania Okresný súd Trnava po doručení návrhu na vydanie platobného rozkazu až po 5 mesiacoch vyzval sťažovateľa na zaplatenie súdneho poplatku. Ústavný súd neopomína, že za procesnú bezvadnosť návrhu na začatie konania je primárne zodpovedný navrhovateľ, súčasne však procesný nedostatok spočívajúci v nezaplatení súdneho poplatku neoslobodzuje automaticky konajúci súd spod povinnosti uskutočniť jednoduchý procesný úkon (výzva na zaplatenie súdneho poplatku) v primeranej lehote po doručení návrhu na začatie konania. Ústavný súd už vyslovil, že závažnosť doby nečinnosti súdu sa zvyšuje, keď po nej nasledujú jednoduché úkony, ktoré si nevyžadovali dlhodobé štúdium alebo inú prípravu (III. ÚS 101/01, III. ÚS 192/2013).

Bezdôvodnou procesnou pasivitou na strane okresného súdu sa žalované konanie vyznačovalo v období od 3. októbra 2007 (doručenie zmeny návrhu sťažovateľom) do 26. marca 2009, keď vo veci konajúci sudca vyzval sťažovateľa i právneho zástupcu žalovanej strany na predloženie listinných podkladov. Nečinnosť okresného súdu vo vymedzenom období nemožno ospravedlniť dedičským konaním prebiehajúcim po smrti odporcu v 1. rade (2. novembra 2006). Osvedčenie o dedičstve č. k. 20 D 2620/2006-53 zo 16. júla 2007 totiž nadobudlo právoplatnosť už 1. augusta 2007, preto podľa názoru ústavného súdu nič nebránilo okresnému súdu, aby po 3. októbri 2007, teda dva mesiace po právoplatnom ukončení dedičského konania, pokračoval riadne v konaní s právnymi nástupcami zomrelého odporcu v 1. rade. Hodno tu poznamenať, že konajúci súd sa pri paralelne prebiehajúcim dedičskom konaní, v ktorom sa rieši otázka právneho nástupníctva po zomrelom účastníkovi konania, nemá pri zisťovaní informácií o ukončení

dedičského konania spoliehať len na procesnú aktivitu účastníkov konania, ale aj sám je povinný vyvinúť úsilie na to, aby v začatom konaní mohol s právnymi nástupcami čo najskôr pokračovať.

Okresný súd svoju obranu založil na poukaze na prechod súdnictva z Okresného súdu Trnava na okresný súd, ku ktorému došlo 1. januára 2008, ako aj na tvrdení o existencii *„systémových nedostatkov v oblasti výkonu spravodlivosti vo vzťahu k dlhodobému nedostatočnému obsadeniu tunajšieho súdu väčším počtom sudcov“*. Oba uvedené argumenty však ústavný súd vyhodnotil ako nedôvodné.

Namietané konanie ústavný súd posudzuje ako celok, t. j. vrátane obdobia, v ktorom bol vo veci príslušný konať Okresný súd Trnava (obdobie do 31. decembra 2007), pretože vychádzajúc z ustálenej judikatúry súčasťou prechodu výkonu súdnictva je aj prenesenie zodpovednosti za prieťahy v konaní z odovzdávajúceho súdu na súd nadobúdajúci (napr. IV. ÚS 218/08, III. ÚS 38/2010, III. ÚS 76/2010). Ani samotný fakt prechodu výkonu súdnictva nie je dôvodom na ospravedlnenie nečinnosti okresného súdu v období 1 roka a 3 mesiacov po uvedenom prechode. Formulovaný záver platí obzvlášť v situácii, keď sudca konajúci v žalovanej veci do prechodu výkonu súdnictva na odovzdávajúcom súde bol zákonným sudcom aj naďalej po prechode výkonu súdnictva na súde nadobúdajúcom.

Doterajšia judikatúra ústavného súdu taktiež sformulovala stanovisko, podľa ktorého otázka množstva vecí, personálne a organizačné problémy súdu nie sú v zásade ústavne významné pre posúdenie toho, či došlo k zbytočným prieťahom v konaní (III. ÚS 14/00, III. ÚS 141/2013), argumenty okresného súdu súvisiace s veľkým nápadom vecí a nedostatočným personálnym obsadením okresného súdu preto ústavný súd akceptovať nemohol, keďže technické ani organizačné problémy nemôžu ísť na ťarchu účastníka konania.

Zbytočnými prieťahmi bolo poznačené aj obdobie od 9. decembra 2009, keď právny zástupca žalovanej strany doručil okresnému súdu požadované listinné podklady, do 7. marca 2012, keď okresný súd rozhodol o návrhu sťažovateľa na zmenu návrhu vo veci

samej. Ide o dva roky a tri mesiace bezdôvodnej nečinnosti. Okresný súd vo svojom vyjadrení k sťažnosti poukázal na skutočnosť, že v uvedenom období dochádzalo k zmenám zákonného sudcu. To však nemôže podľa názoru ústavného súdu ospravedlniť priet'ah zisteného rozsahu. Zmeny zákonného sudcu, ktoré výnimočne a za presne ustanovených podmienok zákon č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov pripúšťa, majú okrem iného slúžiť práve minimalizácii vplyvu objektívnych prekážok na strane konajúceho súdu na priebeh pred ním začatých a neukončených konaní. V posudzovanom prípade však okresný súd uvedené zmeny použil ako náznak argumentácie ospravedlňujúcej vzniknuté priet'ahy. Takýto postoj je ústavne neakceptovateľný.

Po pripustení zmeny návrhu (7. marca 2012) okresný súd až 25. januára 2013 (teda po viac ako 10 mesiacoch) vykonal ďalší nevyhnutný procesný úkon, keď zaslal žalobný návrh právnym nástupcom zomrelého odporcu v 1. rade a nariadil pojednávanie vo veci na 6. marec 2013.

4. Ústavný súd zhrňujúco konštatuje, že na konaní trvajúcim viac ako osem rokov sa bezdôvodná procesná pasivita konajúceho súdu podieľa v rozsahu štyroch rokov a jedenástich mesiacov. Zistená dĺžka nečinnosti okresného súdu v pomere k celkovej dĺžke posudzovaného konania zakladá právomoc na vyslovenie porušenia základného práva sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov zaručeného čl. 48 ods. 2 ústavy (bod 1 výroku nálezu).

5. Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy ak porušenie práv alebo slobôd vzniklo nečinnosťou, ústavný súd môže prikázať, aby ten, kto tieto práva alebo slobody porušil, vo veci konal. Sťažovateľ v petite svojej sťažnosti navrhol takéto rozhodnutie a z obsahu vyžiadaného spisu vyplýva, že po rozhodnutí krajského súdu ako súdu odvolacieho bude zo strany okresného súdu potrebné vykonať ďalšie relevantné procesné úkony voči účastníkom konania (minimálne doručiť účastníkom konania rozhodnutie odvolacieho súdu tak, aby konanie mohlo byť právoplatne ukončené). Ústavný súd preto prikázal okresnému súdu konať vo veci bez zbytočných priet'ahov (bod 2 výroku nálezu).

III.

Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadost'učinenie.

Pretože ústavný súd rozhodol o porušení základného práva sťažovateľa garantovaného mu čl. 48 ods. 2 ústavy, zaoberal sa aj jeho žiadosťou o priznanie finančného zadost'učinenia.

Sťažovateľ navrhol priznať mu finančné zadost'učinenie v sume 1 500 €, pričom poukázal na svoj vek (67 rokov), ako aj na význam, ktorý preň žalované konanie prináša („ochrana vlastníckeho práva ako základného ľudského práva zaručeného v čl. 20 Ústavy SR..., ktoré sťažovateľ nezneužíval na újmu práv iných nájomcov...“).

Ústavný súd stabilne judikuje, že cieľom finančného zadost'učinenia je dovŕšenie ochrany porušeného základného práva v prípadoch, v ktorých sa zistilo, že k porušeniu došlo spôsobom, ktorý vyžaduje nielen vyslovenie porušenia, prípadne príkaz na ďalšie konanie bez pokračujúceho porušovania základného práva (IV. ÚS 210/04, IV. ÚS 289/09).

Ústavný súd pri rozhodovaní o finančnom zadost'učinení vzal do úvahy najmä charakter predmetu konania, obdobie právnej neistoty sťažovateľa, jeho správanie počas predmetného konania, a aj tú skutočnosť, že ústavný súd vo veci zistil porušenie základného práva.

V okolnostiach posudzovaného prípadu berúc do úvahy spomenuté determinanty ústavný súd považuje sťažovateľom požadované finančné zadost'učinenie za primerané, preto mu ho priznal v navrhovanej sume 1 500 € (bod 3 výroku nálezu). Pri určovaní finančného zadost'učinenia ústavný súd vychádzal zo záujmu ochrany ústavnosti a zo zásad spravodlivosti, o ktoré sa opiera ESHP, keď priznáva spravodlivé zadost'učinenie podľa čl. 41 dohovoru aplikovaného na konkrétne okolnosti prípadu.

Podľa § 36 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže v odôvodnených prípadoch podľa výsledku konania uznesením uložiť niektorému účastníkovi konania, aby úplne alebo sčasti uhradil inému účastníkovi konania jeho trovy.

Sťažovateľ v petite svojej sťažnosti požiadal ústavný súd o priznanie náhrady trov konania v sume 275,94 €, a to za dva úkony právnej služby.

Ústavný súd stotožňujúc sa so sťažovateľom priznal mu náhradu trov za dva úkony právnej služby, a to za prevzatie a prípravu zastupovania a za písomné podanie (sťažnosť). Úkony právnej služby boli vykonané v roku 2013.

Podľa vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení účinnom v čase vykonania úkonov právnej služby (ďalej len „vyhláška“) prislúcha ako základná tarifa podľa § 11 ods. 3 vyhlášky 1/6 z výpočtového základu (§ 1 ods. 3 vyhlášky, t. j. zo sumy 781 € pre úkony v roku 2013), čo predstavuje za jeden úkon v roku 2013 odmenu v sume 130,16 €. Režijný paušál (§ 16 ods. 3 vyhlášky) predstavuje 7,81 € za každý úkon právnej pomoci.

S poukazom na výsledok konania má sťažovateľ nárok na náhradu trov konania za dva úkony právnej služby uskutočnené v roku 2013. Základná sadzba tarifnej odmeny teda predstavuje 260,32 €.

K tejto sume bolo potrebné pripočítať režijný paušál v sume 15,62 € (dvakrát 7,81 €). Náhrada trov právneho zastúpenia sťažovateľa je tak 275,94 € (bod 4 výroku tohto nálezu). Okresný súd je povinný zaplatiť ju na účet právneho zástupcu sťažovateľa (§ 31a zákona o ústavnom súde v spojení s § 149 zákona č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok v znení neskorších predpisov).

Vzhľadom na čl. 133 ústavy toto rozhodnutie nadobúda právoplatnosť dňom jeho doručenia účastníkom konania.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 15. januára 2014